

Sammendrag:

Gjesteundersøkelsen 2008

Utenlandske ferie- og forretningsreiser i Norge

Gjesteundersøkelsen 2008 omfatter i prinsippet alle reiser til og fra Norge som foretas av personer som er bosatt utenfor riket, uansett formål og/eller overnattingsmåte. Både ferie- og forretningsreisende er inkludert, og undersøkelsen dekker i 2008 alle som reiser ut av landet med ferge, fly, tog eller på veg med bil, turbuss eller rutebuss. Det gis også en oversikt over cruiseskipstrafikken. Bare de som har fast arbeid i Norge og bor i et annet land, er holdt utenfor, blant annet fordi disse ikke omfattes av det internasjonale *turisme*begrepet.

Året 2008

Totalbildet av trafikken viser at det samlede antallet ankomster i Norge fra utlandet er nesten 6, 2 millioner i 2008. Dette tallet omfatter om lag 4,45 millioner overnattingsgjester, 1,35 millioner dagsbesøkende og 380 000 cruisepassasjerer som har besøkt en eller flere norske havner.

Av overnattingsgjestene er 1,2 millioner på forretningsreise og 3,25 millioner på feriereise. Totalt resulterte denne trafikken i 29 millioner utenlandske overnattinger i Norge, en økning på en prosent fra 2007. Forretningsreisende står for 5,6 millioner og feriegjestene for 23,7 millioner gjestedøgn. Forretnings- trafikken er relativt jevnt fordelt over året, mens 70 prosent av feriegjestedøgnene er knyttet til sommersesongen (mai–september).

Etter flere år med sterk vekst, har *ferie- og fritidstrafikken* i 2008 gått ned med en prosent, målt ved antall ankomster. Det er beregnet en nedgang i antall gjestedøgn på to prosent. Blant de store markedene er det vekst for de nordiske land, Nederland, Polen og Russland, mens nedgangen er størst for Storbritannia, Italia, Sveits og USA.

På årsbasis fordeler feriegjestenes overnattinger seg med 28 prosent hos slekt og venner, 23 prosent på camping (inkludert camping utenfor regulert plass), 22 prosent på hotell, pensjonat etc. og 21 prosent på hytte.

Det er beregnet at om lag 55 000 utenlandske bobiler besøkte Norge i 2008 og dette er det høyeste antallet som noen gang er registrert. Det er også beregnet at 21 500 utenlandske biler med campingvogn besøkte Norge i 2008, dette er om lag det samme antall som året før. Beregnet antall utenlandske turbusser har de seneste årene ligget på 13-14 000, mens antallet i 2008 er stipulert til 17 700. Det er imidlertid betydelig usikkerhet knyttet til dette tallet, da det bygger på få observasjoner.

Det er fortsatt sterk vekst i utenlandsk *forretningstrafikk* til Norge. Tyskland, Storbritannia og USA er de viktigste markedene utenom Skandinavia. Hotell er den mest brukte overnattingsformen for utenlandske forretningsreisende. Mange overnatter også i leiligheter eller hus som arbeidsgiver stiller til disposisjon.

Det kom om lag 1,35 millioner *dagreisende* til Norge i 2008, en økning på tre prosent fra året før. Også *cruisetrafikken* har økt, beregningene viser at 380 000 utenlandske cruisereisende har hatt et eller flere dagsbesøk i norske havner i 2008. Det er sterk vekst i antall cruise gjester fra Storbritannia og Tyskland, mens det blir færre og færre amerikanere på cruise i norske farvann. Spania og Italia er også viktige markeder for cruise i norske farvann.

Vintertrafikken

Alle reiser

Det kom mer enn 1,15 millioner utenlandske overnattingsgjester til Norge i de fire første månedene i 2008, en økning på ni prosent i forhold til året før. Antallet gjestedøgn økte samlet sett med sju prosent. Veksten er sterkest blant forretningsreisende, som likevel fortsatt utgjør bare 30 prosent av alle ankomstene i vintersesongen.

Tabell A viser en del sentrale omfangstall for vintertrafikken i årene 2006-2008.

Tabell A: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge vintersesongene 2006–2008. Enhet = 1000.

Table A: Foreign business and holiday travel in Norway, winter seasons 2006–2008 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	2006	2007	2008	Endring i % 2007–2008	2007			Tog/rute- buss
					Veg	Ferge	Fly	
Gjester i alt	1 357	1 416	1 537	9	656	293	557	32
Dagsbesøk	364	360	387	7	257	74	54	2
Overnattingsgjester	993	1 056	1 150	9	399	218	503	30
– på tjenestereise	273	307	354	15	56	19	271	9
– på privat reise	720	749	797	6	344	200	232	21
Gjestedøgn i alt	5 518	5 769	6 180	7	1 866	1 425	2 740	149
– på tjenestereise	1 082	1 285	1 466	14	174	116	1 125	51
– på privat reise	4 436	4 484	4 714	5	1 692	1 309	1 615	98

TØI rapport 995/2008

Ferie- og fritidsreiser

Det er nabolandene Sverige og Danmark som er viktigst for norsk vinterturisme, men Storbritannia og Tyskland er også betydelige markeder (tabell B). Det store danske vinterferiemarkedet har vært i stagnasjon/ tilbakegang over flere år, men viste i 2008 en klar vekst både med hensyn på ankomster og gjestedøgn. Det svenske markedet økte med to prosent i 2008 målt ved antall gjestedøgn. Antall feriegjester fra Tyskland økte med 10 prosent, mens antallet britiske vinterferiegjester ble redusert med fem prosent i 2008 i forhold til 2007.

Tabell B: Utenlandsk ferietrafikk i Norge vintersesongene 2006-2008 etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for ferierende overnattingsgjester. Absolutte tall og endring fra 2007 til 2008 i prosent. Enhet = 1000

Table B: Foreign holiday travel in Norway, winter seasons 2006-2008 by country of residence. Number of arrivals and guest nights for overnight guests (in thousands)

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2006	2007	2008	Endring i prosent 07-08	2006	2007	2008	Endring i prosent 07-08
I alt	720	749	797	6	4 436	4 484	4 714	5
Sverige	245	250	258	3	980	1 002	1 020	2
Danmark	209	201	219	9	1 291	1 167	1 332	14
Finland	17	18	18	-2	74	85	80	-6
Storbritannia	63	64	61	-5	452	421	401	-5
Nederland	16	15	18	13	122	113	121	7
Tyskland	63	63	69	10	520	508	558	10
Europa ellers	72	97	110	13	638	792	797	1
USA	11	11	10	-2	129	89	98	10
Øvrige land	20	30	34	13	230	307	307	0

TØI rapport 995/2008

Mer enn halvparten av alle overnattingsgjestene som kom til Norge på vinterferie i 2008, oppga at de var på *skiferie*. Dette tilsvarer rundt regnet 420 000 *skiturister*, som tilbrakte i alt 2,8 millioner gjestedøgn i Norge. De tyske skituristene har i gjennomsnitt lengre opphold i Norge enn skituristene fra Sverige og Danmark. Mer enn tre fjerdedeler av overnattingene skjer på hytte, enten leid, lånt eller egen hytte. Danske, svenske og britiske skiturister er i sterk grad orientert mot alpin skiløping, mens tyskere er mest fokusert på langrenn/ turgåing.

Sommertrafikken

Alle reiser

Tabell C gir et bilde av hovedtrekkene ved den utenlandske trafikken til Norge i månedene mai – september 2008. I alt kom det om lag 3,145 millioner utenlandske besøkende til Norge denne sommeren, cruisebesøkende ikke medregnet. 2,5 millioner utenlandske gjester hadde en eller flere overnattinger i landet, noe som tilsvarte 19,5 millioner gjestedøgn. 80 prosent av overnattingsgjestene er på feriereise, de øvrige 20 prosent er på forretningsreise. Feriegjestene står for 85 prosent av det samlede antallet gjestedøgn i sommersesongen.

En stor del av ankomstene om sommeren skjer med bil på vegovergangene mot Sverige og Finland, men her er det mange som er på dagsreise og som ikke overnatter i Norge. Blant overnattingsgjestene kom 41 prosent med fly og 38 prosent på veg. De øvrige ankomstene skjer på ferge (19 prosent) og tog/ rutebuss (2 prosent).

Tabell C: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert ved utreise fra Norge sommersesongen 2008. Enhet = 1000.

Table C: Foreign business and holiday travel in Norway, summer season 2008 (in thousands). Border registration upon departure from Norway.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rute- buss
Gjester i alt	3 145	1 416	574	1 101	54
- På dagsreise	638	449	99	85	5
- Overnattingsgjester	2 507	967	475	1 016	49
-- herav på tjenestereise	500	86	39	365	10
-- herav på feriereise	2 008	881	436	651	40
Gjestedøgn i alt	19 474	5 743	5 080	8 313	338
- gjestedøgn på tjenestereise	2 895	438	309	2 077	71
- gjestedøgn på feriereise	16 579	5 305	4 771	6 236	267
Antall kjøretøyer					
Personbiler	564	451	113		
Bobiler	53	47	5		
Biler m/ campingvogn	21	18	3		
Busser	11	6	5		

TØI rapport 995/2008

Både antall overnattingsgjester og antall gjestedøgn gikk ned med én prosent sommeren 2008. Gjennomsnittlig oppholdstid var 7,8 netter, det samme som i 2007. Det kom flest overnattingsgjester fra Sverige og Tyskland, men det var også mange ankomster fra Danmark, Finland, Storbritannia og Nederland. Det var betydelig vekst når det gjaldt gjester fra Sverige, Polen og Russland, mens Storbritannia, Italia, Sveits, Spania og USA var blant de land der nedgangen var tydeligst.

Oppholdstiden i Norge varierer mye etter hvor gjestene er bosatt (tabell D). Mens svenskene og finnene i gjennomsnitt oppholder seg om lag tre-fire netter i Norge, er nederlenderne og tyskerne her i 10-11 netter. Målt i antall gjestedøgn er Tyskland det klart største enkeltmarkedet, med nesten 4,7 millioner gjestedøgn. Sverige, Danmark, Nederland, Storbritannia, Polen og USA representerer også betydelige gjestedøgnsvolumer om sommeren.

Tabell D: Utenlandske gjestedøgn i Norge etter bostedsland sommersesongene 2005-2008 og etter transportmiddel ved utreise sommersesongen 2008. Enhet = 1000.

Table D: Foreign guest nights in Norway by country of residence, summer seasons 2005–2008, and by mode of transport upon departure, summer season 2008 (thousands).

	2005	2006	2007	2008		2008			Tog/Rute- buss
	I alt	I alt	I alt	I alt	Gj. ant. døgn	Veg	Ferge	Fly	
I alt	17 449	18 388	19 727	19 474	7,8	5 743	5 080	8 313	338
Sverige	1 909	2 100	2 165	2 420	4,5	1 589	100	557	174
Danmark	1 672	1 486	1 568	1 593	7,0	332	702	541	18
Finland	703	607	690	732	3,7	603	1	126	2
Storbritannia	1 193	1 440	1 333	1 251	7,3	49	190	1 002	10
Nederland	1 297	1 324	1 492	1 577	11,1	650	559	359	9
Belgia	235	233	250	228	9,2	32	46	148	2
Frankrike	677	830	856	793	8,9	184	22	580	7
Tyskland	4 717	4 673	4 838	4 670	10,3	1 175	2 627	850	18
Italia	415	390	392	308	8,1	92	14	194	8
Sveits	316	272	271	211	8,6	49	23	130	9
Østerrike	150	121	160	152	7,7	70	14	66	2
Spania	407	420	458	427	9,3	17	2	396	12
Polen*		683	908	1 269	10,2	544	37	688	0
Rusland	136	201	220	286	8,6	145	0	139	2
Europa ellers	1 474	1 153	1 258	1 291	8,7	212	385	685	9
USA	1 081	1 339	1 451	1 014	11,3	0	8	983	23
Japan	134	137	112	109	5,0	0	0	106	3
Øvrige land	933	979	1 305	1 143	9,8	0	350	763	30

TØI rapport 995/2008

*Polen er regnet med under Europa ellers i 2005

Overnatting på hotell, pensjonat og lignende var den mest vanlige overnattingsformen totalt sett for alle gjestedøgn (26 prosent) sommeren 2008. Nest viktigste overnattingsform var overnatting hos slekt og venner (22 prosent). 21 prosent av overnattingene foregikk på en campingplass. Hytte var også mye brukt (15 prosent). Tre prosent av alle utenlandske overnattinger skjedde om bord på Hurtigruten. Det ble små endringer i overnattingsformene fra 2007 til 2008.

Ferie- og fritidsreiser

Sommeren 2008 kom det to millioner utenlandske overnattingsgjester på feriereise til Norge (tabell E). Dette er en nedgang på fire prosent fra 2007. Gjестene tilbringer i gjennomsnitt 8,3 netter her i landet og dermed utgjør dette 16,6 millioner gjestedøgn. Tyskland står for den desidert høyeste andelen av de utenlandske gjestedøgnene, sommeren 2008 beregnet til 26 prosent.

Tabell E: Utenlandsk ferietrafikk i Norge sommersesongene 2006-2008 etter bostedsland. Antall ankomster og antall gjestedøgn for ferierende overnattingsgjester. Absolutte tall og endring fra 2007 til 2008 i prosent. Enhet = 1000

Table E: Foreign holiday travel in Norway, summer seasons 2006-2008 by country of residence. Number of arrivals and guest nights for overnight guests (in thousands)

	Antall ankomster				Antall gjestedøgn			
	2006	2007	2008	Endring i prosent 07-08	2006	2007	2008	Endring i prosent 07-08
I alt	1 981	2 085	2 008	-4	16 157	17 260	16 579	-4
Sverige	387	392	404	3	1 724	1 772	1 863	5
Danmark	176	186	177	-5	1 250	1 359	1 327	-2
Finland	172	183	183	0	556	622	668	7
Storbritannia	139	132	111	-16	1 212	1 083	945	-13
Nederland	107	129	124	-4	1 228	1 393	1 472	6
Tyskland	416	429	404	-6	4 387	4 550	4 316	-5
Polen	50	68	105	54	619	796	1 070	34
Europa ellers	346	352	340	-3	3 252	3 367	3 138	-7
USA	94	102	67	-35	1 119	1 222	828	-32
Øvrige land	94	112	93	-17	810	1 096	952	-13

TØI rapport 995/2008

Camping var den mest brukte overnattingsform blant feriegjestene sommeren 2008, enten det var i campinghytte, telt, bobil eller i campingvogn. 30 prosent av overnattingene kan regnes i denne kategori. 24 prosent av overnattingene skjedde på et hotell eller pensjonat, mens 23 prosent av overnattingene fant sted hos slekt og venner.

Sommeren 2008 ble overnattingsgjestene som var på ferie eller på besøk hos slekt og venner spurt om hvordan de vurderte husholdningens totale inntekt sett i forhold til det generelle inntektsnivået i sitt eget land. Det var relativt store forskjeller mellom de enkelte landene. Blant amerikanerne og britene var det flest som oppgav at de hadde høyere inntekt enn gjennomsnittet i sitt hjemland, mens Tyskland og de nordiske landene hadde lavest andel feriegjester som vurderte sitt eget inntektsnivå som relativt høyt.

Forretnings- og tjenestereiser

Forretningstrafikken målt i antall ankomster viste en økning på 10 prosent sommeren 2008. Gjennomsnittlig oppholdstid i Norge økte fra 5,4 netter til 5,8 netter. Veksten i antall gjestedøgn knyttet til forretningsreiser ble derfor på hele 17 prosent. Fly er det dominerende transportmiddel blant forretningsreisende fra utlandet og 38 prosent av overnattingene skjer på hotell, pensjonat og lignende.